

Leraar voorbereidend hoger onderwijs Wiskunde

Vrije Universiteit Amsterdam - Onderwijscentrum VU - M Leraar VHO Wiskunde - 2015-2016

Opbouw opleiding

De opleiding start twee keer per jaar, in september en februari. Voorafgaand aan de eerste onderwijsweek, vinden drie verplichte startdagen plaats op dinsdag, donderdag en vrijdag. Deze dagen zijn bedoeld om kennis te maken met het veelzijdige beroep van docent en met de **vijf docentrollen** die we binnen de opleiding hanteren. Je maakt een begin met het in kaart brengen van je eigen kwaliteiten en aandachtspunten. Hierna vinden de colleges en bijeenkomsten plaats op de maandag. Op **opleidingsscholen** kunnen er ook op andere dagen onderwijsactiviteiten zijn.

De opleiding is duaal van opzet, dit betekent dat je vanaf de start van de opleiding de helft van de tijd aan de praktijk op een school voor voortgezet onderwijs besteedt, bij voorkeur op een opleidingsschool. Ook de colleges algemene didactiek en vakdidactiek worden als lint het hele jaar door aangeboden. De opleiding is onderverdeeld in twee semesters. Na het eerste semester vindt er een halfwegbeoordeling plaats. In het tweede semester ontwerp je zelf een lessenserie en doe je systematisch onderzoek naar je eigen praktijk.

Doelstelling

Opleiding tot startbekwaam docent Wiskunde in het voorbereidend hoger onderwijs. Uitgangspunt hiervoor zijn de landelijk vastgestelde bekwaamheidseisen en het landelijk overeengekomen uitstroomprofiel. Met deze eerstegraads lesbevoegdheid mag je in op alle niveaus van het voortgezet onderwijs lesgeven.

Eindtermen

Bekwaamheidseisen en uitstroomprofiel zijn door het Onderwijscentrum verder uitgewerkt in de **vijf docentrollen**. Voor het onderdeel vakdidactiek zijn daarnaast aparte niveaubepalingen opgesteld. Tweemaal per jaar wordt aan de hand van een beoordelingsmodel vastgesteld op welk niveau de student een rol beheerst. Uitgebreide informatie over rollen en beoordeling is te vinden in de DIO-map, een uitgebreide studiehandleiding die bij aanvang van de studie aan alle studenten wordt uitgereikt.

Toetsing

De docent in opleiding houdt gedurende de lerarenopleiding een digitaal portfolio bij. In dit portfolio worden de opdrachten uit de verschillende studieonderdelen opgenomen, maar ook een zelfbeschrijving en een persoonlijk ontwikkelingsplan (POP). Het portfolio wordt door de docent in opleiding gebruikt om de eigen opleiding vorm te geven en zicht te krijgen op de eigen ontwikkelingen. Daarnaast wordt het gebruikt als beoordelingsinstrument, naast de praktijkbeoordeling en de beoordeling van het praktijkonderzoek.

[Algemene informatie over de master leraar voorbereidend hoger onderwijs](#)

[Rooster](#)

Inhoudsopgave

LVHO Wiskunde, overgangsregeling	1
Master Leraar VHO Wiskunde 2015	1
Leraar voorbereidend hoger onderwijs in Wiskunde - verplichte vakken	1
Vak: Algemene didactiek en Pedagogiek I (Periode 1+2)	1
Vak: Algemene Didactiek en Pedagogiek II (Periode 1+2)	3
Vak: Didactiek 1 (Periode 1, Periode 4)	4
Vak: Didactiek 2 (Periode 2+3, Periode 5+6)	6
Vak: Didactiek 3 (Periode 4+5+6)	8
Vak: Peergroup fase 1 (Periode 1+2+3, Periode 4+5+6)	10
Vak: Peergroup Fase 2 (Periode 3+4+5)	11
Vak: Praktijk 1 (Periode 1, Periode 4)	11
Vak: Praktijk 2 (Periode 2+3, Periode 5+6)	12
Vak: Praktijk 3 (Periode 4+5+6)	13
Vak: Praktijk I (Periode 1+2+3)	14
Vak: Praktijk II (Periode 1+2+3)	14
Vak: Praktijk onderzoek 2 (Periode 4+5+6)	16
Vak: Praktijkonderzoek 1 (Periode 3, Periode 6)	17
Vak: Professionele ontwikkeling en onderzoek I (Periode 1+2+3)	18
Vak: Professionele ontwikkeling en onderzoek II (Periode 1+2+3)	19
Vak: Vakdidactiek Wiskunde I (Periode 1+2)	20
Vak: Vakdidactiek Wiskunde II (Periode 1+2)	21
Vak: Verdieping (Periode 2+3)	22

LVHO Wiskunde, overgangsregeling

Vakken:

Naam	Periode	Credits	Code
Algemene didactiek en Pedagogiek I	Periode 1+2	6.0	O_MLADEPI
Praktijk I	Periode 1+2+3	15.0	O_MLPRAKI
Professionele ontwikkeling en onderzoek I	Periode 1+2+3	3.0	O_MLVPOOI
Vakdidactiek Wiskunde I	Periode 1+2	3.0	O_MLVDWII

Master Leraar VHO Wiskunde 2015

Vakken:

Naam	Periode	Credits	Code
Didactiek 1	Periode 1, Periode 4	6.0	O_MLDIDAC_1
Didactiek 2	Periode 2+3, Periode 5+6	6.0	O_MLDIDAC_2
Didactiek 3	Periode 4+5+6	9.0	O_MLDIDAC_3
Peergroup fase 1	Periode 1+2+3, Periode 4+5+6	0.0	O_MLPEERGR_1
Peergroup Fase 2	Periode 3+4+5	0.0	O_MLPEERGR_2
Praktijk 1	Periode 1, Periode 4	6.0	O_MLPRAK_1
Praktijk 2	Periode 2+3, Periode 5+6	9.0	O_MLPRAK_2
Praktijk 3	Periode 4+5+6	15.0	O_MLPRAK_3
Praktijk onderzoek 2	Periode 4+5+6	6.0	O_MLPROZ_2
Praktijkonderzoek 1	Periode 3, Periode 6	3.0	O_MLPROZ_1

Leraar voorbereidend hoger onderwijs in Wiskunde - verplichte vakken

Vakken:

Naam	Periode	Credits	Code
Algemene Didactiek en Pedagogiek II	Periode 1+2	3.0	O_MLADEPII
Praktijk II	Periode 1+2+3	15.0	O_MLPRAKII
Professionele ontwikkeling en onderzoek II	Periode 1+2+3	6.0	O_MLVPOOII
Vakdidactiek Wiskunde II	Periode 1+2	6.0	O_MLVDWIII
Verdieping	Periode 2+3	3.0	O_MLVERD

Algemene didactiek en Pedagogiek I

Vakcode	O_MLADEPI ()
Periode	Periode 1+2
Credits	6.0
Voertaal	Nederlands
Faculteit	Fac. der Gedrags- en Bewegingswetensch.
Coördinator	dr. A. Handelzalts
Examinator	dr. A. Handelzalts
Docent(en)	drs. J.K.W. Riksen, drs. H.R. Goudsmit, drs. Y.G. Meindersma, drs. W.S. Hoekstra, drs. C.D.P. van Oeveren, drs. S. Donszelmann, drs. B. Klein, drs. W. Jongejan, dr. H.B. Westbroek, dr. E. van den Berg, C.L. Geraedts, drs. A. Krijgsman, dr. A.A. Kaal, drs. K.L. Schaap, W. Maas, drs. G.D. van Hummel, F.L. de Vries MSc, drs. H. Stouthart, drs. I. Pauw
Lesmethode(n)	Hoorcollege
Niveau	500

Doel vak

De student kan algemene onderwijskundige en pedagogische inzichten op het terrein van (activerende) didactiek (rol van ontwerper), communicatie in de klas (rol van uitvoerder) en gedrag- en leerproblemen (verdiepende module) vertalen naar de eigen lespraktijk.

Inhoud vak

Deze module kent 4 onderdelen:

- de startweek (1 erts), waarin de student kennis maakt met de opleiding, met het basisinstrumentarium van een docent en de eigen startcompetenties in kaart brengt;
- colleges ten aanzien van de rol van Ontwerper en de rol van Uitvoerder;
- colleges over gedrag- en leerproblemen, waarin problematiek en aanpak van meest gangbare gedrag- en leerproblemen aan bod komen.

Onderwijsvorm

Colleges (hoorcolleges en werkgroepen)

Toetsvorm

- beoordeling van het portfolio
- tentamen over de colleges gedrag- en leerproblemen

Literatuur

Een literatuurlijst wordt verstrekt aan het begin van de opleiding

Vereiste voorkennis

Dit vak is alleen te volgen als onderdeel van de universitaire lerarenopleiding

Overige informatie

Overgangsregeling met ingang van 31 augustus 2015:

Studenten die in september 2015 nog niet klaar zijn met het volgen van onderwijs van de eerste fase van het oude curriculum moeten voor het concrete onderwijs aanschuiven bij (een deel van) de colleges van het nieuwe curriculum. Dit wordt per geval besproken met de mentor.

Algemene Didactiek en Pedagogiek II

Vakcode	O_MLADEPII ()
Periode	Periode 1+2
Credits	3.0
Faculteit	Fac. der Gedrags- en Bewegingswetensch.
Coördinator	dr. A. Handelzalts
Examinator	dr. A. Handelzalts
Docent(en)	drs. J.K.W. Riksen, drs. H.R. Goudsmit, drs. Y.G. Meindersma, drs. W.S. Hoekstra, drs. C.D.P. van Oeveren, drs. S. Donszelmann, drs. B. Klein, dr. T. Bosma, dr. H.B. Westbroek, dr. E. van den Berg, C.L. Geraedts, drs. A. Krijgsman, dr. A.A. Kaal, drs. K.L. Schaap, W. Maas, drs. G.D. van Hummel, F.L. de Vries MSc, drs. H. Stouthart, drs. I. Pauw
Lesmethode(n)	Hoorcollege, Werkcollege
Niveau	500

Doel vak

De student kan:

1. leerlingen, als individu en als lid van de groep, ondersteunen en stimuleren in hun verdere persoons- en identiteitsontwikkeling;
2. de voorbeeldfunctie ten opzichte van leerlingen vormgeven en daarop reflecteren;
3. leerlingen helpen bij de voorbereiding op hun rol in de samenleving als actief participierend burger;
4. deze en eerdere verworven competenties aantonen in een showcaseportfolio

Inhoud vak

Deze module kent 2 onderdelen:

- colleges ten aanzien van de rol van Pedagoog;
- het werken aan de rolopdachten voor de rol van uitvoerder, ontwerper en pedagoog voor het showcaseportfolio;

Onderwijsvorm

Colleges (hoorcolleges en werkgroepen) en zelfstudie

Toetsvorm

- een tentamen betreffende de rol van Pedagoog
- beoordeling van het showcase portfolio, waarin de student de verworven competenties ten aanzien van alle rollen aantoont

Literatuur

Een literatuurlijst wordt verstrekt aan het begin van de opleiding, en staat op Blackboard bij de betreffende studieonderdeel

Vereiste voorkennis

Dit vak is alleen te volgen als onderdeel van de universitaire lerarenopleiding

Overige informatie

Voor de colleges geldt een aanwezigheidsplicht. Studenten die dit vooraf met de vakdidacticus/mentor overeengekomen zijn, kunnen in zelfstudie

onderdelen afronden.

Didactiek 1

Vakcode	O_MLDIDAC_1 ()
Periode	Periode 1, Periode 4
Credits	6.0
Voertaal	Nederlands
Faculteit	Fac. der Gedrags- en Bewegingswetensch.
Coördinator	C.L. Geraedts
Examinator	dr. A. Handelzalts
Docent(en)	drs. J.K.W. Riksen, drs. H.R. Goudsmit, drs. Y.G. Meindersma, ir. E.J.F. Scheringa, drs. W.S. Hoekstra, drs. C.D.P. van Oeveren, drs. S. Donszelmann, drs. B. Klein, drs. W. Jongejan, drs. L.J. van Well-van Grootheest, dr. H.B. Westbroek, dr. E. van den Berg, C.L. Geraedts, drs. A. Krijgsman, dr. A.A. Kaal, dr. A. Handelzalts, drs. K.L. Schaap, drs. J.A.M. van den Brand, W. Maas, drs. G.D. van Hummel, F.L. de Vries MSc, drs. H. Stouthart, drs. I. Pauw
Lesmethode(n)	Hoorcollege, Werkgroep
Niveau	400

Doel vak

De cursus Didactiek 1 is onderdeel van de eerste fase (fase I) van de Universitaire Lerarenopleiding (ULO) van de VU, en loopt parallel aan de cursus Praktijk 1. De cursus is breed van opzet en omvat verschillende onderdelen die in samenhang worden aangeboden: algemene didactiek (AD), vakdidactiek (VD) en peergroup (PG).

Aan het eind van de cursus heeft de student de nodige basale algemeen didactische en vakdidactische bagage aan te reiken die nodig is voor het handelen als docent in simpele en overzichtelijke situaties op niveau van één les. Hierbij wordt nadrukkelijk aangesloten bij de ontwikkelingsfase waarin de docent-in-opleiding (dio) zich bevindt (zie inhoud).

Inhoud vak

De cursus is geordend rondom zogeheten kernpraktijken die fundamenteel zijn voor het beroep van docent. Bij Didactiek 1 staan de volgende kernpraktijken centraal: (1) contact maken, (2) de les starten en aandacht richten, (3) krediet opbouwen en uitgeven, (4) de les voorbereiden, (5) sturen en corrigeren en (6) volledige instructie geven en de les afsluiten. De reikwijdte van het didactisch denken en handelen is in deze eerste fase meestal nog beperkt tot één les.

De genoemde kernpraktijken komen expliciet aan de orde bij AD. Bij VD wordt aangesloten bij deze kernpraktijken en wordt de vertaalslag gemaakt naar het eigen (school)vak. Daarnaast worden bij VD belangrijke vakdidactische concepten en werkwijzen geïntroduceerd

Bij PG staat de eigen onderwijspraktijk van de docent-in-opleiding (dio) centraal. Concrete vragen en situaties uit de praktijk vormen aanleiding tot analyse en reflectie. Waar bij AD en VD de nadruk ligt op de rollen van de uitvoerende en ontwerpende docent en pedagoog, wordt bij PG nadrukkelijk vorm gegeven aan de rol van onderzoekende professional.

De ervaring leert dat de kernpraktijken die bij Didactiek 1 centraal staan bij de meeste dio's uitgebreid aan de orde komen tijdens het eerste deel van de praktijkstage (Praktijk 1). Alle inhoudscomponenten uit deze cursus worden tijdens de bijeenkomsten en in verwerking verbonden met de werkplekpraktijk van de student. De dio en de werkplekbegeleider krijgen ook suggesties voor (observatie)opdrachten die kunnen bijdragen aan de ontwikkeling van de competenties die bij deze kernpraktijken horen.

Onderwijsvorm

Alle onderwijs vindt plaats op de instituutsdag (maandag). Studenten zijn de hele dag aanwezig. In de ochtend is er een hoor/werkcollege AD, waarbij dio's van verschillende vakken samen zitten. De colleges AD worden steeds verzorgd door een tweetal docenten. In de middag is er een werkcollege VD onder begeleiding van de vakdidacticus. Deze colleges worden samen met dio's van hetzelfde vak in verschillende samenstellingen (homogeen en heterogeen) gevolgd.

Tenslotte zijn er, verspreid over de periode, drie PG bijeenkomsten, waarbij dio's van verschillende vakken in kleine groepen en onder begeleiding de eigen onderwijspraktijk onder de loep nemen en eventuele concerns daarbij bespreken.

Bij alle onderdelen (AD, VD en PG) wordt een actieve houding van de student gevraagd, zowel tijdens de bijeenkomsten als daarbuiten. Regelmatig worden er verwerkingsopdrachten gegeven, waar individueel of in groepsverband aan wordt gewerkt. Deze opdrachten worden formatief geëvalueerd, onder andere door middel van (peer)feedback.

Toetsvorm

Didactiek 1 wordt afgesloten met een geschreven mini-proef waarin de studenten demonstreren dat zij één les kunnen ontwerpen en uitvoeren en kunnen reflecteren op de manier waarop voorbereiding, uitvoer en afronding hebben plaatsgevonden. De proef bestaat uit een lesontwerp (incl. verantwoording op basis van praktijk en theorie, en eigen leerdoelen bij deze les), een videocompilatie (15 min.) van de gegeven les en een terugblik op de les. Bij het ontwerpen en uitvoeren van de les staan de kernpraktijken behandeld in de colleges algemene didactiek en vakdidactiek centraal (met een focus op de les en de leerling). De terugblik op ontwerp en uitvoering vindt plaats aan de hand van de reflectiecirkel van Korthagen, de perspectieven van een docent als professional, ontwerper, uitvoerder, pedagoog en teamlid en de daarbij behorende relevante theorie. De proef wordt beoordeeld aan de hand van een beoordelingsmodel gerelateerd aan de rubrics die voor elk van de docentperspectieven zijn geformuleerd voor fase 1.

Literatuur

Bij deze cursus worden de volgende algemeen didactische handboeken gebruikt:

- Ebbens, S. & Ettekoen, S. (2012). Effectief leren – basisboek. Groningen: Noordhoff Uitgevers B.V.
- Korthagen, F. & Lagerwerf, B. (2014). Een leraar van klasse. Den Haag: Boom Lemma Uitgevers
- Teitler, P. (2013). Lessen in orde. Bussum: Coutinho.
- Kohnstamm, R. (2014). Kleine ontwikkelingspsychologie: III de puberjaren. Houten: Bohn Stafleu van Loghum.

Behalve van bovenstaande literatuur wordt veelvuldig gebruik gemaakt van

relevante en actuele wetenschappelijke literatuur. Deze artikelen worden tijdens de cursus ter beschikking gesteld. De literatuur die bij VD gebruikt wordt is afhankelijk van het schoolvak waarvoor wordt opgeleid.

Overige informatie

Beheersing van de inhoud van het desbetreffende schoolvak wordt als voorkennis verondersteld.

Didactiek 2

Vakcode	O_MLDIDAC_2 ()
Periode	Periode 2+3, Periode 5+6
Credits	6.0
Voertaal	Nederlands
Faculteit	Fac. der Gedrags- en Bewegingswetensch.
Coördinator	drs. B. Klein
Examinator	dr. A. Handelzalts
Docent(en)	drs. J.K.W. Riksen, drs. H.R. Goudsmit, drs. Y.G. Meindersma, ir. E.J.F. Scheringa, drs. W.S. Hoekstra, drs. C.D.P. van Oeveren, drs. S. Donszelmann, drs. B. Klein, drs. W. Jongejan, drs. L.J. van Well-van Grootheest, dr. H.B. Westbroek, dr. E. van den Berg, C.L. Geraedts, drs. A. Krijgsman, dr. A.A. Kaal, dr. A. Handelzalts, drs. K.L. Schaap, drs. J.A.M. van den Brand, W. Maas, drs. G.D. van Hummel, F.L. de Vries MSc, drs. H. Stouthart, drs. I. Pauw
Lesmethode(n)	Werkgroep, Hoorcollege
Niveau	400

Doel vak

De cursus Didactiek 2 is onderdeel van de tweede fase (fase II) van de Universitaire Lerarenopleiding (ULO) van de VU, en loopt parallel aan de cursus Praktijk 2. De cursus omvat verschillende onderdelen die in samenhang worden aangeboden: algemene didactiek (AD), vakdidactiek (VD) en peergroup (PG).

Aan het eind van de cursus heeft de student de nodige algemeen didactische en vakdidactische bagage aan te reiken die nodig is voor het handelen als docent op het niveau van een afgebakende onderwijs leerproces waarbij op basis van bestaande lesmaterialen wordt gewerkt. Hierbij wordt nadrukkelijk aangesloten bij de ontwikkelingsfase waarin de docent-in-opleiding (dio) zich bevindt (zie inhoud).

Inhoud vak

Didactiek 2 is geordend rondom een aantal voor het beroep van docent fundamentele kernpraktijken. Bij Didactiek 2 staan de volgende kernpraktijken centraal: (1) leerprocessen zichtbaar maken, (2) leerprocessen bevorderen, (3) leerprocessen toetsen, (4) communiceren en leiding geven, (5) leerlingen verantwoordelijkheid geven (van docentgestuurd naar leerlinggestuurd) en (6) aandacht geven aan verschillen. Ten opzichte van de cursus Didactiek 1 wordt de focus verlegd van de (individuele) les naar het leerproces van de leerling. De reikwijdte van het didactisch denken en handelen wordt daarmee ook groter: er wordt een begin gemaakt met het ontwerpen en uitvoeren van reeksen van lessen.

De genoemde kernpraktijken komen expliciet aan de orde bij AD. Bij VD wordt aangesloten bij deze kernpraktijken en wordt de vertaalslag gemaakt naar het eigen (school)vak. Daarnaast worden bij VD belangrijke vakdidactische concepten en werkwijzen geïntroduceerd.

Bij PG staat wederom de eigen onderwijspraktijk van de dio centraal. Waar bij AD en VD de nadruk ligt op de rollen van de uitvoerende en ontwerpende docent en pedagoog, wordt bij PG nadrukkelijk vorm gegeven aan de rol van reflectieve onderzoekende professional. De samenhang tussen Didactiek 2 en Praktijk 2 komt onder andere tot stand doordat de dio en de werkplekbegeleider op school suggesties krijgen voor (observatie)opdrachten die kunnen bijdragen aan de ontwikkeling van de competenties die bij deze kernpraktijken horen. Alle inhoudscomponenten uit deze cursus worden tijdens de bijeenkomsten en in verwerking verbonden met de werkplekpraktijk van de student

In de laatste weken van de cursus is nadrukkelijker ruimte voor de eigen leervragen en behoefte van de student. Er worden keuzeworkshops aangeboden rondom uiteenlopende (vak)didactische thema's. Ook zijn er bijeenkomsten waarin dio's die veel moeite hebben met (o.a.) klassenmanagement extra coaching kunnen krijgen of extra aandacht verdienen op het gebied van bijvoorbeeld lesontwerp.

Onderwijsvorm

Alle onderwijs vindt plaats op de instituutsdag (maandag). Studenten zijn de hele dag aanwezig. In de ochtend is er een hoor/werkcollege AD, waarbij dio's van verschillende vakken samen zitten. De colleges AD worden steeds verzorgd door een tweetal docenten. In de middag is er een werkcollege VD onder begeleiding van de vakdidacticus. Deze colleges worden samen met dio's van hetzelfde vak in verschillende samenstellingen (homogeen en heterogeen) gevolgd.

Tenslotte zijn er, verspreid over de periode, drie PG bijeenkomsten, waarbij dio's van verschillende vakken in kleine groepen en onder begeleiding de eigen onderwijspraktijk onder de loep nemen en eventuele concerns daarbij bespreken.

Bij alle onderdelen (AD, VD en PG) wordt een actieve houding van de student gevraagd, zowel tijdens de bijeenkomsten daarbuiten. Regelmatig worden er verwerkingsopdrachten gegeven, waar individueel of in groepsverband aan wordt gewerkt. Deze opdrachten worden formatief geëvalueerd, onder andere door middel van (peer)feedback.

Toetsvorm

Didactiek 2 wordt afgesloten met een geschreven midi-proef waarin de studenten demonstreren dat zij een korte lessenreeks kunnen ontwerpen en (deels) uitvoeren en kunnen reflecteren op de manier waarop voorbereiding, uitvoer en afronding hebben plaatsgevonden. De proef bestaat uit een docentenhandleiding bij bestaand lesmateriaal, (incl. een globale planning, twee uitgewerkte lesontwerpen, verantwoording op basis van praktijk en theorie, en eigen leerdoelen bij deze les), een videocompilatie (15 min.) van de gegeven lessen en een terugblik op ontwerp en uitvoering. Bij het ontwerpen en uitvoeren van de les staan de kernpraktijken behandeld in de colleges algemene didactiek en vakdidactiek centraal (met een focus op de leerling en het leerproces). De terugblik op ontwerp en uitvoering vindt plaats aan de hand van de reflectiecirkel van Korthagen, de perspectieven van een docent als professional, ontwerper, uitvoerder, pedagoog en teamlid en de daarbij behorende relevante theorie. De proef wordt beoordeeld aan de hand van

een beoordelingsmodel gerelateerd aan de rubrics die voor elk van de docentperspectieven zijn geformuleerd voor fase 2.

Literatuur

Bij deze cursus worden de volgende algemeen didactische handboeken gebruikt:

- Ebbens, S. & Ettekoen, S. (2012). Effectief leren – basisboek. Groningen: Noordhoff Uitgevers B.V.
- Korthagen, F. & Lagerwerf, B. (2014). Een leraar van klasse. Den Haag: Boom Lemma Uitgevers
- Teitler, P. (2013). Lessen in orde. Bussum: Coutinho.
- Kohnstamm, R. (2014). Kleine ontwikkelingspsychologie: III de puberjaren. Houten: Bohn Stafleu van Loghum.

Daarnaast wordt veelvuldig gebruik gemaakt van relevante en actuele wetenschappelijke literatuur. Deze artikelen worden tijdens de cursus ter beschikking gesteld. De literatuur die bij VD gebruikt wordt is afhankelijk van het schoolvak waarvoor wordt opgeleid.

Overige informatie

Beheersing van de inhoud van het desbetreffende schoolvak wordt als voorkennis verondersteld.

Voorwaardelijk voor afronding van Didactiek 2: een voldoende beoordeling van Didactiek 1.

Didactiek 3

Vakcode	O_MLDIDAC_3 ()
Periode	Periode 4+5+6
Credits	9.0
Voertaal	Nederlands
Faculteit	Fac. der Gedrags- en Bewegingswetensch.
Coördinator	drs. K.L. Schaap
Examinator	drs. K.L. Schaap
Docent(en)	drs. J.K.W. Riksen, drs. H.R. Goudsmit, drs. Y.G. Meindersma, ir. E.J.F. Scheringa, drs. W.S. Hoekstra, drs. C.D.P. van Oeveren, drs. S. Donszelmann, drs. B. Klein, drs. W. Jongejan, drs. L.J. van Well-van Grootheest, dr. H.B. Westbroek, dr. E. van den Berg, C.L. Geraedts, drs. A. Krijgsman, dr. A.A. Kaal, dr. A. Handelzalts, drs. K.L. Schaap, drs. J.A.M. van den Brand, W. Maas, drs. G.D. van Hummel, F.L. de Vries MSc, drs. H. Stouthart, drs. I. Pauw
Lesmethode(n)	Hoorcollege, Werkgroep
Niveau	400

Doel vak

De cursus Didactiek 3 is onderdeel van de derde en laatste fase (fase III) van de Universitaire Lerarenopleiding (ULO) van de VU, en loopt parallel aan de cursussen Praktijk 3 en POO 2. De omvang van de cursus is een heel semester.

Aan het eind van de cursus heeft de student de verdiepende pedagogische, didactische en vakdidactische bagage aan te reiken die nodig is voor het handelen als docent in complexe situaties. Hierbij wordt nadrukkelijk

aangesloten bij de ontwikkelingsfase waarin de docent-in-opleiding (dio) zich bevindt (zie inhoud).

Inhoud vak

Het eerste blok van de cursus Didactiek 3 is weer geordend rondom een aantal voor het beroep van docent fundamentele kernpraktijken, namelijk: (1) differentiëren, (2) toetsen, (3) gedrags- en leerproblemen herkennen, (4) omgaan met gedrags- en leerproblemen, (5) mentor zijn en (6) een plek in de schoolorganisatie innemen.

De cursussen Didactiek 1 en 2 vormen samen het basisdeel van de Universitaire Lerarenopleiding (ULO); de cursus Didactiek 3 moet gezien worden als het verdiepingsdeel. In Didactiek 3 komen meer complexe thema's en kernpraktijken aan de orde. Het (vak)didactisch denken en handelen strekt zich nu ook uit over de lange termijn: er is bijvoorbeeld uitgebreid aandacht voor het vorm geven aan leerlijnen en het omgaan met gedrags- en leerproblemen. Ook wordt de dio nadrukkelijker uitgedaagd om een eigen visie op onderwijs vorm te geven en uit te dragen. Zo is de lesmethode niet langer leidend, maar wordt van dio's in toenemende mate verwacht zelf invulling te geven aan de inhoud en didactiek van de lessen (waarbij natuurlijk zowel bestaand als eigen materiaal kan worden gebruikt). Tenslotte zullen de (vak) didactische overwegingen die ten grondslag liggen aan de eigen visie onderbouwd moeten worden met behulp van relevante literatuur en eigen praktijkervaringen.

In het tweede blok van de cursus is er bij AD nadrukkelijk ruimte voordifferentiatie en de eigen leerbehoefte van de student. Er worden verschillende keuzemodules aangeboden rondom uiteenlopende algemeen didactische thema's, zoals de multiculturele school, zorg op school, omgaan met ordeproblemen en internationalisering. Studenten worden uitgenodigd om (voor een deel) zelf invulling te geven aan deze keuzeruimte.

Onderwijsvorm

Alle onderwijs vindt plaats op de instituutsdag (maandag). Studenten zijn de hele dag aanwezig. In de ochtend is er een hoor/werkcollege AD, waarbij dio's van verschillende vakken samen zitten. De colleges AD worden steeds verzorgd door een tweetal docenten. In de middag is er een werkcollege VD onder begeleiding van de vakdidacticus. Deze colleges worden samen met dio's van hetzelfde vak in verschillende samenstellingen (homogeen en heterogeen) gevolgd.

Tenslotte zijn er, verspreid over de periode, drie PG bijeenkomsten, waarbij dio's van verschillende vakken in kleine groepen en onder begeleiding de eigen onderwijspraktijk onder de loep nemen en eventuele concerns daarbij bespreken.

Bij alle onderdelen (AD, VD en PG) wordt een actieve houding van de student gevraagd, zowel tijdens de bijeenkomsten daarbuiten. Regelmatig worden er verwerkingsopdrachten gegeven, waar individueel of in groepsverband aan wordt gewerkt. Deze opdrachten worden formatief geëvalueerd, onder andere door middel van (peer)feedback.

Toetsvorm

Didactiek 3 wordt afgesloten met een geschreven meesterproef waarin de studenten demonstreren dat zij een volle lessenreeks kunnen ontwerpen en uitvoeren en kunnen reflecteren op de manier waarop voorbereiding, uitvoer en afronding hebben plaatsgevonden. De proef bestaat uit een lessenreeks met een coherente leerlijn en expliciet gemaakte inhoudelijke en didactische keuzes. Het materiaal bevat: een lessenserie

met een toets, een koppeling aan en neerslag van de (pedagogische) onderwijsvisie en visie op het vak van de student en de school, docentenhandleiding, leerlingmateriaal, evaluatie met collega's en leerlingen, een videocompilatie (15 min.) van de gegeven lessen en een terugblik op ontwerp en uitvoering. Bij het ontwerpen en uitvoeren van de les maakt de student een relevante selectie uit de kernpraktijken die tijdens de opleiding centraal hebben gestaan. De terugblik op ontwerp en uitvoering vindt plaats aan de hand van de reflectiecirkel van Korthagen, de perspectieven van een docent als professional, ontwerper, uitvoerder, pedagoog en teamlid en de daarbij behorende relevante theorie. Hierbij staat de student stil bij zijn/haar ontwikkeling op het gebied van deze rollen. De proef wordt beoordeeld aan de hand van een beoordelingsmodel gerelateerd aan de rubrics die voor elk van de docentperspectieven zijn geformuleerd voor fase 3 (een startbekwame docent).

Literatuur

Bij deze cursus worden de volgende algemeen didactische handboeken gebruikt:

- Ebbens, S. & Ettekoen, S. (2012). Effectief leren – basisboek. Groningen: Noordhoff Uitgevers B.V.
- Korthagen, F. & Lagerwerf, B. (2014). Een leraar van klasse. Den Haag: Boom Lemma Uitgevers
- Teitler, P. (2013). Lessen in orde. Bussum: Coutinho.
- Kohnstamm, R. (2014). Kleine ontwikkelingspsychologie: III de puberjaren. Houten: Bohn Stafleu van Loghum.

Daarnaast wordt veelvuldig gebruik gemaakt van relevante en actuele wetenschappelijke literatuur. Deze artikelen worden tijdens de cursus ter beschikking gesteld. De literatuur die bij VD gebruikt wordt is afhankelijk van het schoolvak waarvoor wordt opgeleid.

Overige informatie

Beheersing van de inhoud van het desbetreffende schoolvak wordt als voorkennis verondersteld.

Voorwaardelijk voor afronding van Didactiek 3: een voldoende beoordeling van Didactiek 2.

Peergroup fase 1

Vakcode	O_MLPEERGR_1 ()
Periode	Periode 1+2+3, Periode 4+5+6
Credits	0.0
Voertaal	Nederlands
Faculteit	Fac. der Gedrags- en Bewegingswetensch.
Coördinator	dr. A. Handelzalts
Examinator	dr. A. Handelzalts
Lesmethode(n)	Werkgroep
Niveau	400

Doel vak

In de peergroup staat de rol als 'professional' centraal. Studenten leren de regie te nemen over hun eigen leerproces en hun visie op onderwijs te beschrijven. Ze ontwikkelen een professionele identiteit, waarin ze de eisen die het beroep van docent aan ze stelt verbinden met

eigen waarden en motieven. In peergroups reflecteren studenten op hun handelen in de praktijk, leiden daaruit ontwikkelpunten af, formuleren acties en evalueren deze. Verschillende instrumenten en methodes worden gebruikt (logboek, reflectiecirkel, intervisie, videoreflectie, etc.) om de student in staat te stellen de complexiteit van de onderwijspraktijk te doorgronden en hiervan te leren.

Peergroup Fase 2

Vakcode	O_MLPEERGR_2 ()
Periode	Periode 3+4+5
Credits	0.0
Voertaal	Nederlands
Faculteit	Fac. der Gedrags- en Bewegingswetensch.
Coördinator	dr. A. Handelzalts
Examinator	dr. A. Handelzalts
Lesmethode(n)	Werkgroep

Doel vak

In de peergroup staat de rol als 'professional' centraal. Studenten leren de regie te nemen over hun eigen leerproces en hun visie op onderwijs te beschrijven. Ze ontwikkelen een professionele identiteit, waarin ze de eisen die het beroep van docent aan ze stelt verbinden met eigen waarden en motieven. In peergroups reflecteren studenten op hun handelen in de praktijk, leiden daaruit ontwikkelpunten af, formuleren acties en evalueren deze. Verschillende instrumenten en methodes worden gebruikt (logboek, reflectiecirkel, intervisie, videoreflectie, etc.) om de student in staat te stellen de complexiteit van de onderwijspraktijk te doorgronden en hiervan te leren.

Praktijk 1

Vakcode	O_MLPRAK_1 ()
Periode	Periode 1, Periode 4
Credits	6.0
Voertaal	Nederlands
Faculteit	Fac. der Gedrags- en Bewegingswetensch.
Coördinator	dr. A. Handelzalts
Examinator	dr. A. Handelzalts
Docent(en)	drs. J.K.W. Riksen, drs. H.R. Goudsmit, drs. Y.G. Meindersma, ir. E.J.F. Scheringa, drs. W.S. Hoekstra, drs. C.D.P. van Oeveren, drs. S. Donszelmann, drs. L.J. van Well-van Grootheest, dr. H.B. Westbroek, dr. E. van den Berg, C.L. Geraedts, drs. A. Krijgsman, dr. A.A. Kaal, dr. A. Handelzalts, drs. K.L. Schaap, W. Maas, drs. G.D. van Hummel, F.L. de Vries MSc, drs. H. Stouthart, drs. I. Pauw
Lesmethode(n)	Werkgroep
Niveau	400

Inhoud vak

Op de school wordt de aandacht op dezelfde kernpraktijken gericht als gedurende de instituutsopleiding. De werkplekbegeleider is op de hoogte van de onderwerpen die op de instituutdag gebruikt worden en gebruikt dezelfde rubric als de instituutsopleiders en vakdidactici om de vorderingen van de studenten te beoordelen.

Onderwijsvorm

Onder begeleiding van de werkplekbegeleider nemen de studenten steeds een groter en actiever aandeel in het lesgeven en werken in de school. Studenten met een baan (zij-instromers, onderwijstrainees etc) geven in dit stadium al zelfstandig les. Bij deze studenten is de nadruk bij de begeleiding vanuit de werkplekbegeleider op het niveau van didactische handelen in de les.

Toetsvorm

Op de school geven de studenten een presentatie over hun prestaties in de eerste acht weken. Dat doen ze aan de hand van de relevante rollen (vier van de vijf waarbij uitvoerder, ontwerper en pedagoog de meeste aandacht krijgen bij de reflectie op het lesgeven). De werkplekbegeleider gebruikt de rubric om het functioneren van de studenten in de klas te evalueren.

Praktijk 2

Vakcode	O_MLPRAK_2 ()
Periode	Periode 2+3, Periode 5+6
Credits	9.0
Voertaal	Nederlands
Faculteit	Fac. der Gedrags- en Bewegingswetensch.
Coördinator	dr. A. Handelzalts
Examinator	dr. A. Handelzalts
Docent(en)	drs. J.K.W. Riksen, drs. H.R. Goudsmit, drs. Y.G. Meindersma, ir. E.J.F. Scheringa, drs. W.S. Hoekstra, drs. C.D.P. van Oeveren, drs. S. Donszelmann, dr. H.B. Westbroek, dr. E. van den Berg, C.L. Geraedts, drs. A. Krijgsman, dr. A.A. Kaal, dr. A. Handelzalts, drs. K.L. Schaap, W. Maas, drs. G.D. van Hummel, F.L. de Vries MSc, drs. H. Stouthart, drs. I. Pauw
Lesmethode(n)	Werkgroep
Niveau	400

Inhoud vak

Tijdens de praktijkstage werken studenten aan het verder ontwikkelen van de kernpraktijken die in het instituutsdeel aan de orde zijn gekomen. Net als in fase 1 komt de verbinding tussen theorie en praktijk aan de orde. Op de werkplek wordt de aandacht op dezelfde vaardigheden gericht als tijdens de instituutsopleiding. Dit betekent dat studenten, samen met hun werkplekbegeleider, gericht werken aan de verschillende thema's besproken in de (vak)didactiekcolleges van Didactiek 1 en 2.

Onderwijsvorm

Onder begeleiding van de werkplekbegeleider nemen de studenten steeds een groter en actiever aandeel in het lesgeven en werken in de school.

Toetsvorm

De praktijkbeoordeling wordt uitgevoerd door de vakdidacticus/instituutsopleider en de werkplekbegeleider aan de hand van het eerste lesbezoek en de ingevulde rubric.

Overige informatie

Voorwaardelijk voor afronding van Praktijk 2: een voldoende beoordeling van Praktijk 1 en Didactiek 1.

Praktijk 3

Vakcode	O_MLPRAK_3 ()
Periode	Periode 4+5+6
Credits	15.0
Voertaal	Nederlands
Faculteit	Fac. der Gedrags- en Bewegingswetensch.
Coördinator	dr. A. Handelzalts
Examinator	dr. A. Handelzalts
Docent(en)	drs. J.K.W. Riksen, drs. H.R. Goudsmit, drs. Y.G. Meindersma, ir. E.J.F. Scheringa, drs. W.S. Hoekstra, drs. C.D.P. van Oeveren, drs. S. Donszelmann, dr. H.B. Westbroek, dr. E. van den Berg, C.L. Geraedts, drs. A. Krijgsman, dr. A.A. Kaal, dr. A. Handelzalts, drs. K.L. Schaap, drs. J.A.M. van den Brand, W. Maas, drs. G.D. van Hummel, F.L. de Vries MSc, drs. H. Stouthart, drs. I. Pauw
Niveau	400

Inhoud vak

In het verdiepingsdeel gaat de student meer en meer zelf(standig) lesgeven. De voorbereiding en evaluatie wordt samen met de werkplekbegeleider gedaan. Op de werkplek komen dezelfde onderwerpen aan de orde als in het instituut: vakdidactische verdieping van onderwijsconcepten en –strategieën, aandacht voor het afstemmen van onderwijs op de behoeften van individuele leerlingen, diversiteit en excellentie.

Op de werkplek wordt de aandacht op dezelfde vaardigheden gericht als tijdens de instituutsopleiding. Dit betekent dat studenten, samen met hun werkplekbegeleider, gericht werken aan de verschillende thema's besproken in de vakdidactiekdidactiek en de keuze modules. Het instituut biedt hiervoor concrete handreikingen aan in de vorm van een stageplan (gekoppeld aan de rubric).

Onderwijsvorm

Onder begeleiding van de werkplekbegeleider nemen de studenten steeds een groter en actiever aandeel in het lesgeven en werken in de school.

Toetsvorm

Voor de beoordeling van Praktijk 3 maakt de student in blok 6 een afspraak met zijn WPB en SO voor een afrondend lesbezoek. In overleg met de WPB en SO bepaalt de student welke klas hiervoor het meest geschikt is.

Na afloop van het lesbezoek blikken WPB en SO met de student terug op de

les. WPB en SO beoordelen de les aan de hand van de checklist (rubric).
Gecombineerd met het oordeel van vakdidacticus aan de hand van de tweede lesbezoek wordt een cijfer vastgesteld.

Overige informatie

Voorwaarden voor afronding van Praktijk 3: een voldoende beoordeling van Praktijk 2 en Didactiek 2.

Praktijk I

Vakcode	O_MLPRAKI ()
Periode	Periode 1+2+3
Credits	15.0
Faculteit	Fac. der Gedrags- en Bewegingswetensch.
Coördinator	ir. E.J.F. Scheringa
Examinator	ir. E.J.F. Scheringa
Niveau	500

Doel vak

De student maakt kennis met het onderwijs in de praktijk, verzorgt lessen en is betrokken bij andere leerlinggerichte activiteiten. Hij kan binnen de context van de school theoretische inzichten praktisch vormgeven en weet de praktijkomgeving te benutten om aan eigen ontwikkelpunten te werken.

De student werkt samen met anderen binnen en buiten de school en kan zijn functioneren als teamlid beschrijven en toelichten.

Inhoud vak

Het totale aantal klassencontacturen dat een student moet maken tijdens Praktijk 1 en 2, bedraagt tenminste 250. Tijdens deze uren observeert of verzorgt de student lessen en neemt deel aan andere leerlinggerichte activiteiten. Hij/zij geeft tenminste 120 lessen, waarvan minimaal 40 lesuren in de bovenbouw havo/vwo.

De verdeling en fasering van dit aantal uren over Praktijk 1 en 2 wordt in overleg met de begeleider op school bepaald. In Praktijk 1 ligt de nadruk op het observeren en het onder begeleiding voorbereiden, uitvoeren en evalueren van lessen.

Dit opleidingsonderdeel loopt parallel aan vakdidactiek 1 en algemene didactiek en pedagogiek 1, waardoor een goede wisselwerking mogelijk is tussen theorie en praktijk.

Toetsvorm

Praktijk 1 wordt door de schoolbegeleider beoordeeld aan de hand van een checklist. De schoolbegeleider doet daarbij een voorstel dat door de instituutsbegeleider moet worden onderschreven.

Vereiste voorkennis

Dit vak is alleen te volgen als onderdeel van de universitaire lerarenopleiding

Praktijk II

Vakcode	O_MLPRAKII ()
----------------	---------------

Periode	Periode 1+2+3
Credits	15.0
Faculteit	Fac. der Gedrags- en Bewegingswetensch.
Coördinator	ir. E.J.F. Scheringa
Examinator	ir. E.J.F. Scheringa
Niveau	500

Doel vak

De student kan, als docent-in-opleiding, verantwoordelijkheid dragen voor het zelfstandig voorbereiden, uitvoeren en evalueren van lessen in de onder- en bovenbouw van het Havo/VWO. Hij kan tevens een bijdrage leveren aan schoolbrede activiteiten. Hij kan binnen de context van de school theoretische inzichten praktisch vormgeven en weet de praktijkomgeving te benutten om aan eigen ontwikkelpunten te werken. Hij kan reflecteren op opgedane ervaringen en verworven inzichten en deze op dusdanige manier beschrijven dat zij inzichtelijk worden voor anderen. De student toont zich professioneel in de samenwerking met anderen binnen en buiten de school en kan zijn functioneren als teamlid beschrijven en toelichten.

Inhoud vak

Het totale aantal klassencontacturen dat een student moet maken tijdens Praktijk 1 en 2, bedraagt tenminste 250. Tijdens deze uren observeert of verzorgt de student lessen en neemt deel aan andere leerlinggerichte activiteiten. Hij/zij geeft tenminste 120 lessen, waarvan minimaal 40 lessen in de bovenbouw havo/vwo.

De verdeling en fasering van dit aantal uren over Praktijk 1 en 2 wordt in overleg met de begeleider op school bepaald. Tijdens Praktijk 2 draagt de student verantwoordelijkheid voor een of meer klassen. Hij bereidt het onderwijs voor, voert het uit en evalueert het. Hij werkt hierbij nadrukkelijk samen met sectiegenoten en andere collega's binnen de school en is zich bewust van de context waarin zijn lessen plaatsvinden. In het portfolio doet hij verslag van zijn functioneren als teamlid en collega in de school.

Dit opleidingsonderdeel loopt parallel aan vakdidactiek 2 en algemene didactiek en pedagogiek 2, waardoor een goede wisselwerking mogelijk is tussen theorie en praktijk.

Toetsvorm

Praktijk 2 wordt door de schoolbegeleider beoordeeld aan de hand van een checklist waarop het eindcijfer voor de praktijk wordt gebaseerd. De schoolbegeleider doet daarbij een voorstel dat door de instituutsbegeleider moet worden onderschreven.

Tevens beoordeelt schoolbegeleider het functioneren van de student als teamlid en collega op basis van de door de student uitgevoerde portfolio-opdrachten.

Vereiste voorkennis

Dit vak is alleen te volgen als onderdeel van de universitaire lerarenopleiding.

Praktijk onderzoek 2

Vakcode	O_MLPROZ_2 ()
Periode	Periode 4+5+6
Credits	6.0
Voertaal	Nederlands
Faculteit	Fac. der Gedrags- en Bewegingswetensch.
Coördinator	dr. H.B. Westbroek
Examinator	dr. A. Handelzalts
Docent(en)	drs. J.K.W. Riksen, drs. H.R. Goudsmit, drs. Y.G. Meindersma, ir. E.J.F. Scheringa, dr. M. Meeter, drs. W.S. Hoekstra, drs. C.D.P. van Oeveren, drs. S. Donszelmann, drs. B. Klein, drs. W. Jongejan, drs. L.J. van Well-van Grootheest, dr. T. Bosma, dr. H.B. Westbroek, dr. E. van den Berg, C.L. Geraedts, dr. J.M.H. Swennen, dr. A.A. Kaal, dr. A. Handelzalts, drs. K.L. Schaap, drs. J.A.M. van den Brand, W. Maas, drs. G.D. van Hummel, F.L. de Vries MSc, drs. H. Stouthart, drs. I. Pauw
Lesmethode(n)	Hoorcollege, Werkcollege
Niveau	400

Doel vak

Tijdens het praktijkonderzoek vullen studenten de tijdens hun master opgedane onderzoeksvaardigheden aan met onderzoeksvaardigheden voor de eigen onderwijspraktijk.

Inhoud vak

In Praktijkonderzoek 2 worden onderzoeksvragen uit de onderwijspraktijk vertaald in empirisch onderzoek. De student analyseert data uit de onderwijspraktijk om een antwoord te vinden op de onderzoeksvraag en rapporteert de bevindingen in een onderzoeksverslag en een presentatie aan de collega's in de school en aan mede-studenten op het instituut. Er wordt met name aandacht besteed aan de aard en doelen van praktijkonderzoek, en consequenties die dit heeft voor kwaliteitseisen en de betekenis van praktijkonderzoek voor de beroepspraktijk.

Onderwijsvorm

De begeleiding vindt plaats op school (academische opleidingsschool) en op het instituut en bestaat uit de volgende vormen: colleges, werkcolleges, duo-begeleiding (VO docent/ULO docent).

Toetsvorm

Praktijkonderzoek 2 wordt afgesloten met een verslag en een posterpresentatie over hun bevindingen en ze delen hun bevindingen zowel op het instituut als op school.

Literatuur

- Van der Donk, C., & Van Lanen, B. (2012). Praktijkonderzoek in de school. 2de druk. Coutinho, Bussum. ISBN 9789046903001
- Relevante en actuele artikelen over het onderzoeksonderwerp (via blackboard en zelf verzamelen).

Vereiste voorkennis

Vereiste voorkennis: Praktijkonderzoek 1 en onderzoekservaring op masterniveau in het eigen domeinvak.

Praktijkonderzoek 1

Vakcode	O_MLPROZ_1 ()
Periode	Periode 3, Periode 6
Credits	3.0
Voertaal	Nederlands
Faculteit	Fac. der Gedrags- en Bewegingswetensch.
Coördinator	dr. H.B. Westbroek
Examinator	dr. H.B. Westbroek
Docent(en)	drs. J.K.W. Riksen, drs. H.R. Goudsmit, drs. Y.G. Meindersma, ir. E.J.F. Scheringa, dr. M. Meeter, drs. W.S. Hoekstra, drs. C.D.P. van Oeveren, drs. S. Donszelmann, drs. B. Klein, drs. W. Jongejan, drs. L.J. van Well-van Grootheest, dr. T. Bosma, dr. H.B. Westbroek, dr. E. van den Berg, C.L. Geraedts, drs. A. Krijgsman, dr. J.M.H. Swennen, dr. A.A. Kaal, dr. A. Handelzalts, drs. K.L. Schaap, drs. J.A.M. van den Brand, W. Maas, drs. G.D. van Hummel, F.L. de Vries MSc, drs. H. Stouthart, drs. I. Pauw
Lesmethode(n)	Werkgroep, Hoorcollege
Niveau	400

Doel vak

Tijdens het praktijkonderzoek vullen studenten de tijdens hun master opgedane onderzoeksvaardigheden aan met onderzoeksvaardigheden voor de eigen onderwijspraktijk.

Inhoud vak

In praktijkonderzoek 1 richt de opdracht zich primair op het leren herkennen, waarderen en gebruiken van verschillen type bronnen (praktijkbronnen, vakliteratuur en wetenschappelijke literatuur) om praktijkproblemen te analyseren en te duiden. Studenten verdiepen zich samen met hun collega's en begeleiders op school op een probleem uit de praktijk. Ze krijgen handvatten aangereikt om bronnen te zoeken en te beoordelen op relevantie en bruikbaarheid. Studenten werken op grond hiervan de praktische en theoretische context van het probleem uit.

Onderwijsvorm

De begeleiding vindt plaats op school (academische opleidingsschool) en op het instituut en bestaat uit de volgende vormen: colleges, werkcolleges, duo-begeleiding (VO docent/ULO docent).

Toetsvorm

Praktijkonderzoek 1 wordt afgesloten met een uitgewerkt praktijkprobleem. Onderzoeksvragen worden geformuleerd op basis van een probleemanalyse, en een verkenning van de praktische en theoretische context van het praktijkprobleem.

Literatuur

- Van der Donk, C., & Van Lanen, B. (2012). Praktijkonderzoek in de school. 2de druk. Coutinho, Bussum. ISBN 9789046903001
- Relevante en actuele artikelen over het onderzoeksonderwerp (via

blackboard en zelf verzamelen).

Overige informatie

Binnen Didactiek 1 en 2 hebben de studenten kennisgemaakt met het toepassen van relevante bronnen, waaronder onderzoeksartikelen, om praktijksituaties te duiden.

Professionele ontwikkeling en onderzoek I

Vakcode	O_MLVPOOI ()
Periode	Periode 1+2+3
Credits	3.0
Voertaal	Nederlands
Faculteit	Fac. der Gedrags- en Bewegingswetensch.
Coördinator	dr. A. Handelzalts
Examinator	dr. A. Handelzalts
Docent(en)	drs. J.K.W. Riksen, drs. H.R. Goudsmit, drs. Y.G. Meindersma, drs. I. Pauw, drs. W.S. Hoekstra, drs. C.D.P. van Oeveren, drs. S. Donszelmann, drs. W. Jongejan, dr. H.B. Westbroek, dr. E. van den Berg, C.L. Geraedts, drs. A. Krijgsman, prof. dr. J.J. Beishuizen, dr. A.A. Kaal, drs. K.L. Schaap, W. Maas, drs. G.D. van Hummel, F.L. de Vries MSc, drs. H. Stouthart
Lesmethode(n)	Hoorcollege, Werkcollege
Niveau	500

Doel vak

De student kan systematische reflecteren op het eigen handelen in de onderwijspraktijk en daardoor richting geven aan de eigen professionele ontwikkeling.

De student kan een onderzoeksvraag formuleren voor een onderzoek aan zijn/haar eigen onderwijspraktijk, deze vraag inbedden in een theoretisch kader en een opzet maken voor de uitvoering van het onderzoek.

Inhoud vak

Dit vak bestaat uit twee delen: een reflectiedeel en een onderzoeksdeel.

Het reflectiedeel krijgt vorm en inhoud in zogenaamde peergroepbijeenkomsten. Hierin reflecteert de studenten samen met anderen op zijn/haar handelen in de praktijk en leert daaruit ontwikkelpunten af te leiden, acties te formuleren en deze te evalueren.

Verschillende instrumenten en methodes worden gebruikt (logboek, reflectiecirkel, intervisie,...) om de student in staat te stellen de complexiteit van de onderwijspraktijk te doorgronden en hiervan te leren. Daarnaast wordt een start gemaakt met het formuleren van de eigen visie op onderwijs en leren.

In het onderzoeksdeel wordt een opzet gemaakt van een praktijkonderzoek.

In dit onderzoek diept de student één of meer vraagstukken uit de (eigen) onderwijspraktijk uit, waarbij een onderzoeksvraag ingebed wordt in een theoretisch kader en op één of enkele scholen empirisch materiaal wordt verzameld. In plenaire bijeenkomsten komen onderwerpen aan de orde als het formuleren van de probleemstelling en de onderzoeksvraag, het verkennen van de literatuur en het verzamelen van de data. Daarnaast kan de student beroep doen op individuele begeleiding rondom zijn/haar

onderzoek. Dit alles mondt uit in een eerste onderzoeksformat voor het praktijkonderzoek dat vervolgens in het vak Professionele Ontwikkeling en Onderzoek 2 uitgevoerd, gepresenteerd en geëvalueerd wordt.

Onderwijsvorm

colleges, werkgroepbijeenkomsten en individuele begeleiding van het onderzoek door instituutsbegeleiders.

Toetsvorm

Uitvoeren van opdrachten.

Literatuur

Een literatuurlijst wordt verstrekt aan het begin van de opleiding.

Vereiste voorkennis

Dit vak is alleen te volgen als onderdeel van de universitaire lerarenopleiding.

Overige informatie

Overgangsegeling met ingang van 31 augustus 2015:

Studenten die in september 2015 nog niet klaar zijn met het volgen van onderwijs van de eerste fase van het oude curriculum moeten voor het concrete onderwijs aanschuiven bij (een deel van) de colleges van het nieuwe curriculum. Dit wordt per geval besproken met de mentor.

Professionele ontwikkeling en onderzoek II

Vakcode	O_MLVPOOII ()
Periode	Periode 1+2+3
Credits	6.0
Faculteit	Fac. der Gedrags- en Bewegingswetensch.
Coördinator	dr. H.B. Westbroek
Examinator	dr. H.B. Westbroek
Docent(en)	drs. W. Jongejan, dr. T. Bosma, dr. H.B. Westbroek, dr. E. van den Berg, dr. A.A. Kaal, dr. A. Handelzalts, W. Maas
Lesmethode(n)	Hoorcollege, Werkcollege
Niveau	500

Doel vak

De student kan een praktijkonderzoek opzetten, uitvoeren en hierover rapporteren.

Inhoud vak

Dit vak bestaat uit twee delen: een reflectiedeel en een onderzoeksdeel. Het reflectiedeel krijgt vorm en inhoud in begeleide en zelfstandige intervisiegroepen waarin studenten reflecteren op hun praktijk aan de hand van cases en eigen videobeelden. Daarnaast formuleren de studenten in dit deel hun visie op onderwijs en leren.

In het praktijkonderzoeksdeel diept de student in samenwerking met een medestudent één of meer vraagstukken uit de (eigen) onderwijspraktijk uit. Hij of zij doet dat door het samen opzetten, uitvoeren en evalueren van een op de eigen onderwijspraktijk gericht onderzoek waarbij op één of enkele scholen empirisch materiaal wordt

verzameld. Aan de hand van de opzet die deels gemaakt is tijdens de module Professionele Ontwikkeling en Onderzoek 1 en deels in POO 2 ontwerpen studenten onderzoeksinstrumenten om empirisch gegevens te verzamelen voor het beantwoorden van de onderzoeksvraag en voeren zij het onderzoek uit.

Voordat het onderzoeksplan mag worden uitgevoerd, moet het worden goedgekeurd door de eerste en tweede beoordelaar.

In een artikel voor collega docenten rapporteren studenten over het onderzoek waarin aan de orde komen vraagstelling, relevantie, verankering in bestaande theorie, gebruikte instrumenten, data, conclusie en discussie. De studenten presenteren ook hun onderzoek tijdens de Onderwijsresearchdag.

Onderwijsvorm

Onderzoek, verplichte deelname aan hoorcolleges praktijkonderzoek en werkcollege, intervisiebijeenkomsten, individuele begeleiding door instituutsbegeleiders.

Toetsvorm

De rapportage van het praktijkonderzoek vindt plaats in de vorm van een posterpresentatie en een artikel voor een vaktijdschrift voor leraren.

Het artikel wordt gezamenlijk beoordeeld door de eerste begeleider en tweede lezer, die wordt aangezocht door de eerste begeleider. De presentatie van het onderzoek op de Onderwijsresearchdag wordt meegenomen in de eindbeoordeling. Ook de mate van zelfstandigheid in het opzetten, uitvoeren en rapporteren van het onderzoek wordt beoordeeld

Literatuur

Een literatuurlijst wordt verstrekt aan het begin van de opleiding.

Vereiste voorkennis

Dit vak is alleen te volgen als onderdeel van de universitaire lerarenopleiding.

Om dit vak te volgen moet het vak Professionele Ontwikkeling en Onderzoek 1 met goed gevolg zijn afgelegd.

Overige informatie

Voordat het onderzoeksplan mag worden uitgevoerd, moet het worden goedgekeurd door de eerste en tweede beoordelaar.

Voor alle onderdelen geldt een aanwezigheidsplicht.

Vakdidactiek Wiskunde I

Vakcode	O_MLVDWII ()
Periode	Periode 1+2
Credits	3.0
Voertaal	Nederlands
Faculteit	Fac. der Gedrags- en Bewegingswetensch.
Coördinator	drs. W.S. Hoekstra
Examinator	drs. W.S. Hoekstra
Docent(en)	drs. W.S. Hoekstra
Lesmethode(n)	Werkcollege

Niveau	500
---------------	-----

Doel vak

De student kan vakinhoudelijke en vakdidactische kennis, vaardigheden en inzichten vertalen naar de eigen vaklessen.

Inhoud vak

Tijdens de vakdidactiekcolleges maakt de student kennis met de inhoud en didactiek van het schoolvak en leert deze inzichten in de praktijk vorm te geven. Er is aandacht voor vakspecifieke kennis en vaardigheden en de voor het schoolvak relevante ICT-toepassingen. In het vakdidactiekprogramma vindt eveneens een vertaling plaats van algemeen didactische thema's naar het vak. De leservaringen op school spelen hierbij een belangrijke rol.

Onderwijsvorm

Werkcolleges

Toetsvorm

Beoordeling van het portfolio

Literatuur

Drijvers, P., Van Streun, A., & Zwaneveld, B. (Red.)(2012). Handboek Wiskundedidactiek . Utrecht: Epsilon.

Vereiste voorkennis

Dit vak is alleen te volgen als onderdeel van de universitaire lerarenopleiding

Overige informatie

Overgangsregeling met ingang van 31 augustus 2015:

Studenten die in september 2015 nog niet klaar zijn met het volgen van onderwijs van de eerste fase van het oude curriculum moeten voor het concrete onderwijs aanschuiven bij (een deel van) de colleges van het nieuwe curriculum. Dit wordt per geval besproken met de mentor.

Vakdidactiek Wiskunde II

Vakcode	O_MLVDWIII ()
Periode	Periode 1+2
Credits	6.0
Faculteit	Fac. der Gedrags- en Bewegingswetensch.
Coördinator	drs. W.S. Hoekstra
Examinator	drs. W.S. Hoekstra
Docent(en)	drs. W.S. Hoekstra
Lesmethode(n)	Werkcollege
Niveau	500

Doel vak

De student kan vakinhoudelijke en vakdidactische kennis, vaardigheden en inzichten vertalen naar de eigen vaklessen en zijn aanpak verantwoorden.

Inhoud vak

De tijdens Vakdidactiek 1 opgedane kennis en vaardigheden worden in Vakdidactiek 2 verder uitgebreid en verdiept. In dit semester ligt het accent op het zelfstandig vormgeven van een samenhangende lessenserie gericht op de bovenbouw van het Voortgezet Onderwijs, die inhoudelijk en vakdidactisch verantwoord moet worden.

Onderwijsvorm

Werkcolleges

Toetsvorm

Beoordeling van het portfolio

Literatuur

Een literatuurlijst wordt verstrekt aan het begin van de opleiding

Vereiste voorkennis

Dit vak is alleen te volgen als onderdeel van de universitaire lerarenopleiding

Reguliere studenten dienen eerst Vakdidactiek 1 afgerond te hebben alvorens aan Vakdidactiek 2 kan worden deelgenomen. Voor instromers (studenten met een tweedegraads bevoegdheid en een master in het Schoolvak) geldt deze verplichting niet.

Overige informatie

Er geldt een aanwezigheidsplicht

Verdieping

Vakcode	O_MLVERD ()
Periode	Periode 2+3
Credits	3.0
Faculteit	Fac. der Gedrags- en Bewegingswetensch.
Coördinator	dr. A. Handelzalts
Examinator	dr. A. Handelzalts
Docent(en)	drs. J.K.W. Riksen, drs. H.R. Goudsmit, drs. Y.G. Meindersma, drs. W.S. Hoekstra, drs. S. Donszelmann, dr. H.B. Westbroek, dr. E. van den Berg, C.L. Geraedts, drs. A. Krijgsman, drs. K.L. Schaap, W. Maas, drs. G.D. van Hummel, F.L. de Vries MSc, drs. H. Stouthart, drs. I. Pauw, drs. C.D.P. van Oeveren
Lesmethode(n)	Werkcollege,
Niveau	500

Doel vak

1. De student verdiept zich in een onderdeel binnen zijn of haar schoolvak of cluster.
2. De student is zich bewust van zijn of haar rol als docent in een pluriforme samenleving.
3. De student kan verschillende aspecten van diversiteit in het onderwijs benoemen en aangeven in hoeverre deze aspecten in zijn of haar eigen schoolvak een rol spelen.

Inhoud vak

Binnen de clusters en vakken worden (verplichte) verdiepingsmodulen aangeboden. Daarnaast volgt elke student het onderdeel diversiteit, waarin een aantal aspecten van onderwijs in een pluriforme samenleving aan bod komen:

1. Wat betekent identiteitsontwikkeling in een door diversiteit gekenmerkte samenleving?
2. Wat is de zin en onzin van diversiteits sensitief onderwijs?
3. Wat zijn de verschillende thematieken van diversiteit in de klas?
4. Wat is er bekend uit onderzoek over diversiteit in de onderwijspraktijk?

Onderwijsvorm

Hoorcollege, werkcollege.

Toetsvorm

Analyse van een casus.

Literatuur

Syllabus met artikelen wordt verstrekt.